

המס הסמוי של הפשיעה

כ-8000 ש"ח בשנה למשק בית ממוצע בישראל:
ניתוח כלכלי וחברתי של מחיר חוסר המשילות
בישראל והשפעתה על הכיס של כולנו.

דו"ח מחקרי 2025-2026

תקציר מנהלים

הטרור הפלילי והפשיעה המאורגנת בישראל התפתחו לכדי איום אסטרטגי המערער את יסודות הצמיחה של המשק ואת היציבות החברתית. הפגיעה הכלכלית הנובעת מפעילות עבריינית שיטתית: סחיטת דמי חסות, הלבנת הון, חדירה למכרזים ציבוריים ופשיעה חקלאית אלימה. פעילות זו אינה מהווה עוד מטרד מקומי, אלא נטל מקרו-כלכלי הנאמד במיליארדי שקלים מדי שנה.

38%

תחושת חוסר ביטחון

מאזרחי המדינה דיווחו על שחיקה בתחושת הביטחון האישי

23B נה

עלות שנתית

נזק שנתי מהפשיעה בחברה הערבית לבדה - כ-0.5% מהתמ"ג

ההשפעות הרחבות של הפשיעה המאורגנת

- פגיעה ישירה בפריון: עסקים קטנים, קבלנים וחקלאים נאלצים להקצות משאבים להגנה, תשלום דמי חסות או התמודדות משפטית.
- שיבוש השקעות: אי-ודאות ביטחונית מעלה את עלות ההון ומרחיקה יזמים ומשקיעים זרים.
- העמקת פערים אזוריים: ישובים מוחלשים סובלים יותר מאכיפה חסרה ומירידה באמון הציבור.
- עומס על השירותים הציבוריים: אכיפה, בתי משפט, ביטוח ובריאות.
- נדרשים לטפל בנזקים עקיפים ומתמשכים.

מה המשמעות למשק ולחברה?

העלות האמיתית של הפשיעה אינה מסתכמת רק באירועי אלימות. היא מתורגמת לעליית מחירים, לעיכוב בפרויקטים, לנטישת עסקים, ולהחלשת תחושת המסוגלות של מדינה לספק ביטחון בסיסי לאזרחיה. כאשר אזרחים ועסקים מתמחרים סיכון פלילי כחלק מהשגרה, נוצרת שחיקה מצטברת שמכבידה על הצריכה, על התעסוקה ועל התוצר.

במקביל, היקפי ההון השחור והלוואות בשוק האפור מייצרים מעגל סגור של תלות, חוב ואלימות. המעגל הזה מקשה על צמיחה מקומית, מחזק ארגוני פשיעה, ומייצר אפקט מצנן על קהילות שלמות, במיוחד בפריפריה ובמגזרים שבהם נוכחות המדינה חלשה יותר.

שורת מסקנה

הטיפול בתופעה מחייב שילוב של אכיפה ממוקדת, חיזוק שלטון החוק, סיכול תשתיות כלכליות של ארגוני פשיעה, והשקעה מתמשכת במניעה קהילתית. ללא מהלך רב-מערכתי, העלות הכלכלית והחברתית תמשיך לעלות ותפגע ישירות באיכות החיים ובחוסן הלאומי.

ניתוח מקרו-כלכלי:

עלויות הטרור הפלילי

הערכת הנזק הכלכלי הכולל של הפשיעה למשק הישראלי מחייבת הבחנה בין נזקים ישירים לבין נזקים עקיפים. על פי נתוני משרד האוצר, הפשיעה ה"עודפת" בחברה הערבית לבדה גורעת מהמשק כ-0.5% מהתוצר המקומי הגולמי מדי שנה.

נזקים ישירים

- אובדן הכנסות ממסים
- גניבת רכוש ותשתיות
- עלויות שיטור וכליאה
- נזקי פשיעה חקלאית
- פגיעה בעסקים מקומיים ובשרשראות אספקה
- הוצאות שיקום, תיקון ופיצוי

נזקים עקיפים

- פגיעה בפריון העבודה
- הרתעת השקעות זרות
- עליית פרמיות הסיכון
- שחיקת הביטחון האיש
- ירידה בהיקף הצריכה ובפעילות המסחר
- בריחת יזמים, עובדים מיומנים והון אנושי

ניתוח השוואתי מול מדינות ה-OECD מעלה תמונה מדאיגה: שיעור הרצח בחברה הערבית בישראל עומד על 11.9 לכל 100,000 תושבים פי 3.8 ממוצע ה-OECD העומד על 3.1. יישום מודלים של לוגיקה ליניארית מצביע על כך שהפגיעה הפוטנציאלית בתוצר של המגזר הערבי עשויה להגיע עד לשיעור של 5.75%.

מעבר לאובדן המייד, קיימת גם "שכבת נזק מצטברת": ככל שהאלימות מתמשכת, כך עולה עלות הביטוח, גדלה הזהירות של משקיעים, ומצטמצם האופק של עסקים קטנים ובינוניים. המשמעות היא האטה בצמיחה המקומית, ירידה בגביית מסים עתידית, והגדלת העומס על תקציבי הרווחה, הבריאות והרשויות המקומיות.

במונחים כלכליים, מדובר במעגל שלילי: פשיעה גבוהה מייצרת אי-ודאות; אי-ודאות מפחיתה השקעה; ירידה בהשקעה מחלישה תעסוקה וצמיחה; וחולשה כלכלית נוספת מקלה על המשך התבססותם של גורמים עברייניים. לכן, טיפול בבעיה אינו רק עניין של אכיפה, אלא גם של מדיניות פיתוח, חיזוק מוסדות מקומיים, ושיקום אמון הציבור.

01

אבחון הנזק

מיפוי מקורות העלות: רכוש, תשתיות, אכיפה, ביטוח ופריזון.

02

בלימת ההידרדרות

הגברת אכיפה ממוקדת לצד הגנה על עסקים, חקלאות ורשויות.

03

צמיחה מחדש

השקעה בתעסוקה, חינוך, אמון ציבורי והחזרת הון למשק המקומי.

מסקנה מרכזית

העלות האמיתית של הטרור הפלילי אינה נמדדת רק בכסף שנגנב או בנזק שנגרם, אלא גם במה שלא נבנה: מפעלים שלא הוקמו, משרות שלא נוצרו, והזדמנויות צמיחה שלא התממשו.

מדדים מקרו-כלכליים:

השפעת הפשיעה על המשק

מדד מקרו-כלכלי	נתוני 2025 (הערכה)	השפעת הפשיעה / טרור פלילי
צמיחת התוצר (תמ"ג)	2.5%	בלימת פוטנציאל הצמיחה בגלל פגיעה בפריון ובצריכה
גירעון בתקציב המדינה	5.1% מהתוצר	אובדן הכנסות ממסים (חשבוניות פיקטיביות) והוצאות אכיפה
חוב ציבורי לתוצר	71%	הכבדת נטל החוב עקב צמיחה איטית ואובדן הכנסות
עלות פשיעה בחברה הערבית	כ-10 מיליארד ש"ח	אובדן ישיר של תוצר משקי – הערכה שמרנית

בשנים 2025 ו-2026, המשק הישראלי צפוי לצמוח בשיעורים של 2.5% ו-4.7% בהתאמה, אולם רמת התוצר נותרת נמוכה ממגמת טרום-הקורונה וטרום-המלחמה. אי-הוודאות הביטחונית, המוחמרת על ידי הטרור הפלילי, משתקפת בפרמיית הסיכון של ישראל ובמרווחי התשואה על איגרות חוב ממשלתיות.

השלכות נוספות על הפעילות הכלכלית

פגיעה בהשקעות ובפעילות עסקית

- עסקים קטנים ובינוניים נושאים בעלויות אבטחה, ביטוח ושמירה גבוהות יותר
- יזמים דוחים פתיחת עסקים חדשים באזורים מאוימים
- משקיעים זרים ומקומיים מתמחרים סיכון גבוה יותר בעסקאות
- שרשראות אספקה מקומיות נפגעות עקב שיבוש חוזר בפעילות

השפעה על משקי בית ועל כוח העבודה

- ירידה בתחושת הביטחון האישי ובנכונות לצאת לעבודה בשעות הלילה
- אובדן ימי עבודה בשל היעדרות, שחיקה נפשית והימנעות מנסיעות
- עלייה בהוצאות פרטיות על מיגון, תחבורה חלופית וביטוח
- העמקת פערים בין אזורים חזקים לחלשים ובין יישובים סמוכים למוקדי אלימות

מה המשמעות המאקרו-כלכלית?

הכנסות המדינה

ירידה בגביית מסים, במיוחד מענפים עתירי מזומן, פוגעת ביכולת הממשלה לממן שירותים ציבוריים ולהקטין את הגירעון.

פריון ותעסוקה

כאשר עובדים ועסקים משקיעים יותר זמן ומשאבים בהתגוננות, פחות הון אנושי מופנה לצמיחה, חדשנות והתרחבות.

אמון וסיכון

עלייה בפרמיית הסיכון מחלישה את תנאי המימון במשק, ומקשה על הממשלה והחברות לגייס הון בעלות סבירה.

בהיבט ארוך הטווח, המשמעות היא לא רק נזק נקודתי לאזורים מסוימים, אלא שחיקה מצטברת ביכולת של המשק הישראלי להתכנס למסלול צמיחה יציב. ככל שהפשע המאורגן מחליש את מנגנוני האכיפה ואת אמון הציבור, כך גדל הסיכון לירידה בהשקעה, בהשתתפות בכוח העבודה ובתוצר לנפש.

ענף הבנייה והתשתיות:

המצור של דמי החסות

אחד המגזרים שנפגעו בצורה הקשה ביותר מהטרור הפלילי הוא ענף הבנייה והתשתיות. ארגוני פשיעה פועלים בשיטתיות לסחיחת קבלנים, החדרת "חברות שמירה" המהוות כסות לדמי חסות, והשתלטות על שרשרת האספקה של חומרי בניין.

מרכיב נזק	תיאור ההשפעה הכלכלית	השלכות רחב
דמי חסות (פרוטקשן)	הפרשת 2%-5% מתקציב הפרויקט	עלייה ישירה במחירי הדירות לצרכן
גניבות ציוד וחומרים	אובדן הון פיזי ועיכובי ביצוע	פגיעה בתזרים המזומנים של הקבלן
השבתת אתרים מאוימים	עיכובים של חודשים במסירה	תשלום פיצויים לרוכשים ועלויות מימון
נטישת מכרזי תשתיות	ירידה בתחרות ועליית מחירי מכרזים	פגיעה ביכולת המדינה לבצע פרויקטים הערבית

איך הנזק מתגלגל לאורך הענף

- התחלה:** קבלן נדרש "לבטח" אתר בנייה באמצעות תשלום קבוע, לעיתים כבר משלב קבלת היתר או תחילת חפירה.
- ביצוע:** גניבות, איזמים ושריפות ציוד מייצרים עיכובים, ביטוחים יקרים יותר והוצאות אבטחה.
- שוק:** הוצאות המימון והביטחון מגולגלות למחיר הסופי של הדירה או התשתית, ולכן הציבור משלם את החשבון.
- מערכת:** יזמים קטנים נחלשים, מתמעטת התחרות במכרזים, והפרויקטים הופכים תלויים בגורמים עברייניים או בקשרים לא-שקופים.

השלכות כלכליות ותפעוליות נוספות

- הכבדה על לוחות זמנים גורמת לחריגות תקציב בפרויקטים עירוניים, תחבורתיים ונדל"ניים.
- ירידה באמון של בנקים, מבטחים ושותפים זרים בענף מייקרת אשראי ומשבשת מימון יזמי.
- קבלני משנה מקצועיים נרתעים מהשתתפות בפרויקטים באזורים מסוימים, מה שמגדיל את המחסור בכוח אדם איכותי.
- רשויות מקומיות נאלצות להקצות יותר משאבי פיקוח, אבטחה ואכיפה במקום לקדם תכנון ופיתוח.

דוגמאות אופייניות לפגיעה

1. אתר בנייה שבו ציוד כבד נגנב שוב ושוב נאלץ להשבית עבודה ולשכור שמירה פרטית יקרה.
2. פרויקט תשתית שמאויים על ידי גורמי פשיעה מתייקר בגלל רכישת מצלמות, גדרות ומערכות התרעה.
3. קבלן שמסרב לשלם "דמי חסות" סופג השחתת ציוד, הצתות או עיכובים מכוונים באספקת בטון וחומרי גלם.

קבלנים ותיקים ומקצועיים בוחרים להעתיק את פעילותם לאזורים בטוחים יותר, מה שמותיר את הזירה לגורמים פחות מקצועיים או לכאלו המשתפים פעולה עם ארגוני הפשיעה - ומוביל לירידה באיכות הביצוע ולעלייה בעלויות התחזוקה ארוכות הטווח.

חוסר ההסדרה בנגב ובגליל:

מחיר הוואקום

היעדר הסדרה אזרחית ותכנונית מייצר ואקום אליו חודרים גורמים עברייניים, תוך גביית מחיר כלכלי עצום. עלות אי-ההסדרה של החברה הבדואית בנגב בלבד מוערכת בין 800 מיליון ל-1.5 מיליארד ש"ח בשנה.

תשתיות וגניבות

גניבות מים, פגיעה במתקני חשמל ואי-אכיפה של מערכות ביוב גורמים להפסדים ישירים כבדים למדינה ולפגיעה באיכות החיים.

פרוטקשן – מכת מדינה

73% מהנשאלים בסקר ארצי חוו ניסיון לסחיטת דמי חסות. באזורי הפריפריה: 90% בהר הנגב ו-93% בגליל המזרחי ורמת הגולן.

אובדן הכנסות ממסים

אובדן הכנסות ממסים (ארנונה והון שחור) בנגב בלבד מוערך בכ-200 מיליון ש"ח בשנה. עלויות אבטחה ואכיפה: 250-350 מיליון ש"ח נוספים.

פשיעה חקלאית

80% מהחקלאים נפגעו מפשיעה בשנים האחרונות, עם נזק ממוצע של כ-81,000 ש"ח למשק. הצתת כלים הנדסיים מסבה נזק של למעלה מחצי מיליון ש"ח לאירוע.

ההשפעה הרחבה של הוואקום

חסמים להשקעות ולצמיחה

חוסר ודאות ביטחוני ותכנוני מרחיק יזמים, מצמצם פתיחת עסקים חדשים ומחזק כלכלה לא-פורמלית. עסקים חוקיים סופגים עלויות ביטוח, שמירה ועיכובים ולעיתים בוחרים לעזוב לחלוטין את האזור.

פגיעה ברציפות השירותים

כשמערכות תכנון, רישוי ואכיפה אינן פועלות באופן סדיר, הרשויות נאלצות להגיב באיחור. התוצאה היא תשתיות חלקיות, סלילת כבישים מאוחרת, וחיבורי מים וחשמל לא מוסדרים שמייקרים כל פרויקט עתידי.

נזק מצטבר לתקציב הציבורי

מעבר לנזקים הישירים, המדינה משלמת גם על תגבור אכיפה, שיקום תשתיות, פיצויים, אובדן תוצר ואובדן אמון. מדובר בעלויות שמצטברות לאורך שנים ויוצרות מעגל של תגובה יקרה במקום מניעה יעילה.

העמקת הפערים החברתיים

תלות בסיוע ציבורי, מחליש נייחות חברתית ומייצר קרקע פורייה לעבריינות. ככל שהוואקום נמשך כך גדל המחיר לכלכלה המקומית הארצית.

פגיעה כלכלית

עלויות ישירות, אובדן מסים, ירידה בהשקעות ועליית הוצאות אבטחה.

יעדר הסדרה

שטחים ללא תכנון מוסדר, פיקוח רציף ושירותים מלאים.

החרפת הוואקום

ככל שהמדינה נדרשת להגיב מאוחר יותר הנזק נעשה רחב ועמוק יותר.

חדירת עבריינות

חיטה, השתלטות על משאבים, ויצירת שליטה מקומית אלטרנטיבית.

בפועל, הוואקום אינו רק בעיה מקומית: הוא משפיע על שרשראות אספקה, על מחירי הדיור, על פריון העבודה ועל תחושת הביטחון של תושבי הפריפריה. טיפול ארוך טווח דורש שילוב של תכנון, אכיפה, תשתיות, חינוך ותעסוקה ולא רק תגובה נקודתית לאירועי עבריינות.

פשיעה חקלאית

וביטחון המזון הלאומי

מרחב הכפרי של ישראל מתמודד עם גל פשיעה חקלאית שחורג מגניבות מזדמנות והופך לטרור כלכלי שמטרתו ערעור האחיזה בקרקע. נתוני ארגון "השומר החדש" לשנת 2022 מצביעים על כך ש-80% מהחקלאים נפגעו מפשיעה בשנה האחרונה, כאשר משק חקלאי סובל בממוצע מ-15 אירועי פשיעה שונים בשנה.

שכיחות דמי חסות לפי אזור גיאוגרפי

רמת סיכון	שכיחות ניסיונות סחיטה	אזור גיאוגרפי
גבוהה מאוד	93%	גליל מזרחי ורמת הגולן
גבוהה	90%	הר הנגב
בינונית	72%	גוש דן
בינונית	63%	ירושלים

הנזק הכספי השנתי

הנזק השנתי הממוצע למשק חקלאי בודד נאמד בכ-81,027 ש"ח, אך סכום זה משקף רק את הנזק הישיר לרכוש ולתוצרת. הנזק העקיף כולל: הרס מערכות השקיה, שריפת מטעים, גניבת בקר וצאן והשבתת כלי עבודה חיוניים.

55% מהחקלאים אינם מדווחים כלל על אירועי סחיטה ופשיעה מחשש לנקמה.

כאשר חקלאים נמנעים מדיווח, נוצרת תת-אכיפה שמאפשרת לעבריינים לשמר שליטה בשטח, להרחיב גביית דמי חסות ולהפוך את היישובים החקלאיים ליעד חוזר.

הפער בין הפריפריה למרכז מלמד שהבעיה אינה רק פלילית, אלא גם תוצר של שליטה טריטוריאלית, קושי בהגעה מהירה של כוחות אכיפה, והיעדר הרתעה עקבית.

פגיעה באמון ובמשילות

כאשר עבריינים גובים דמי חסות או מונעים גישה לשטחים, החקלאי נאלץ לפעול בסביבה שבה החוק אינו מורגש בשטח. זה מחליש את תחושת הביטחון ומעודד נטישת קר

פגיעה בשרשרת האספקה

גניבת ציוד, נזק לתשתיות והשבתת עובדים יוצרים עיכובים בקטיף, בהובלה ובשיווק. גם אירוע בודד יכול לשבש פעילות שלמה של משק עונתי במשך ימים או שבועות.

ההשפעה על ביטחון המזון

פגיעה בשדות, במטעים ובמשקים מצמצמת את היצע התוצרת המקומית, מעלה עלויות ייצור, ועלולה להוביל בטווח הארוך לעליית מחירים לצרכן ולהגברת התלות בייבוא.

היעדר המשילות במרחב הכפרי גורם לנטישת שטחי עיבוד, מה שמוביל בטווח הארוך לעליית מחירי הפירות והירקות לצרכן ולפגיעה בעצמאות הייצור החקלאי של ישראל.

בפועל, כל פגיעה במשק חקלאי אינה אירוע נקודתי בלבד: היא מערערת את הרציפות החקלאית, פוגעת בהשקעות ארוכות טווח, ומייצרת אפקט מצטבר של שחיקה ביכולת לייצר מזון מקומי.

- פגיעה בהשקעות במטעים, חממות ומערכות השקיה
- בריחת חקלאים צעירים מאזורים מרוחקים
- עלייה בפרמיות ביטוח ובהוצאות אבטחה פרטיות
- העמקת הפער בין מרכז הארץ לפריפריה החקלאית

הכלכלה השחורה:

ייבוש מקורות ההון הפלילי

במוקד המאבק הכלכלי בפשיעה המאורגנת עומדת המלחמה בהלבנת ההון ובמנגנוני המימון הפליליים. הכלכלה השחורה בישראל מוערכת בכ-12%-20% מהתוצר, סכום אדיר של עד כ-300 מיליארד ש"ח בשנה.

גידול קנאביס בשטחי אש

פשיטות "הסיירת הירוקה" חושפות מאות חממות בכל שנה. ההערכות מדברות על תעשייה המגלגלת מאות מיליוני שקלים בשנה בשטחים הפתוחים בלבד.

פשיעה חקלאית ופרוטקשן

למעלה מ-80% מהקבלנים בדרום מדווחים על דרישות לתשלום "דמי שמירה". דוחות מבקר המדינה (כולל אפריל 2026) מצביעים על חשיפה לסחיטה בהיקפים נרחבים.

חשבוניות פיקטיביות

נאמד במיליארדי שקלים. חלק משמעותי מיוחס לארגונים הפועלים בדרום.

תחנות דלק פיראטיות

אובדן בלו (מס על דלק) הנאמד בעשרות מיליוני שקלים רק מהמקרים שנתפסו, כשההיקף האמיתי גבוה בהרבה.

זיהוי דפוסי פעילות חריגים: תנועות מזומן גדולות, חברות קש, רכוש לא מוסבר ושרשראות ספקים מדומות.

איתור

עצירת נכסים, חשבונות ורכבים בשלב מוקדם כדי לשבש את זרימת המזומנים ולהקשות על המשך הפעילות הפלילית.

הקפאה

שילוב מודיעין, חקירות מס, מכס, בנקאות ורישוי עסקי כדי לפגוע גם במבצעים וגם במתווכים הכלכליים שלהם.

אכיפה

המחיר הציבורי הרחב

ייתכן שניתן היה להוריד את המע"מ בכמה אחוזים או להוסיף אלפי תקנים למערכת הבריאות.

מעבר לנזק התקציבי, התופעה מעוותת תחרות: עסקים עברייניים נהנים מיתרון לא הוגן, משלמים פחות מסים ויכולים להציע מחירים נמוכים יותר מעסקים חוקיים.

בטווח הארוך, הפגיעה היא גם באמון הציבור, ביכולת הרשויות לשלוט בשטח ובחוסן הכלכלי של יישובים בפריפריה.

איך הכסף השחור "מתנקה"?

- עסק מדומה שמנפיק חשבוניות על שירותים שלא ניתנו בפועל.
- שרשראות בעלות דרך כמה חברות כדי לטשטש את מקור הכסף.
- השקעה בנדל"ן, רכבים וציוד יקר כדי להמיר מזומן לנכסים קשים לאיתור.
- שימוש בעסקים עתירי מזומן: מסעדות, מוסכים, אתרי בנייה ומתחמי דלק.

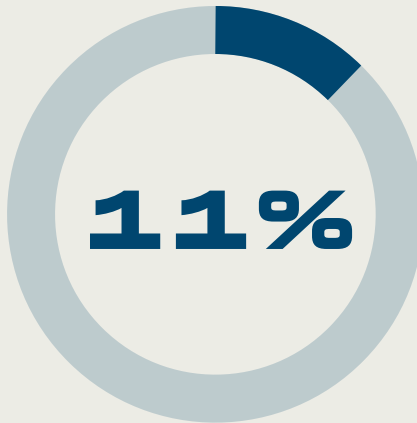
ככל שהפעילות פחות מדווחת ופחות דיגיטלית, כך קל יותר להסתיר את תנועת ההון ולשלב אותו בכלכלה החוקית.

כדי לייבש את הכלכלה השחורה, חייבים לפגוע בזרם הכסף ולא רק במבצעים בשטח: חקירה כלכלית, שקיפות פיננסית ואכיפה ממוקדת הם המפתח.

משבר פרמיות הביטוח:

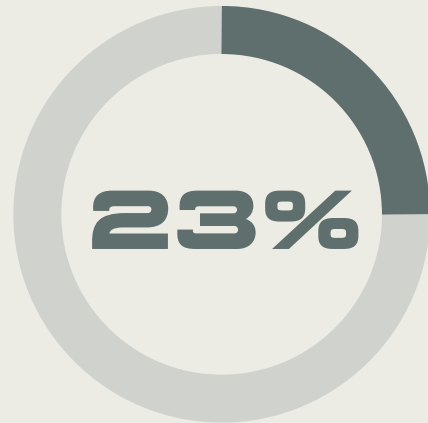
מס נוסף על הציבור

הפגיעה הכלכלית מהפשיעה מורגשת בכיסו של כל אזרח דרך מנגנוני הביטוח והשירותים הפיננסיים. הזינוק בגניבות רכב, פריצות לבתי עסק ואירועי הצתה הוביל לשינוי דרמטי בתמחור הסיכונים של חברות הביטוח.

ביטוח חובה

התייקרות בביטוח חובה לרכב פגיעה ישירה בשכבות החלשות

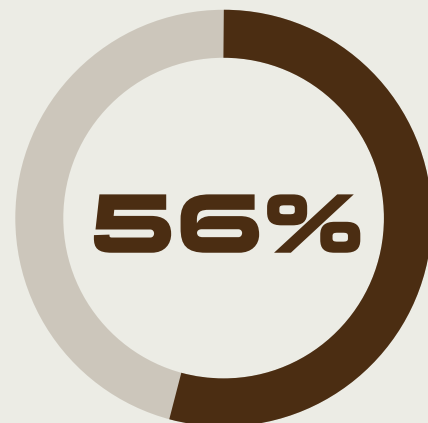
ביטוח מקיף

התייקרות ממוצעת בפוליסות ביטוח מקיף לרכב בשנת 2024

גניבות בכפר שלם

זינוק בגניבות רכב בכפר שלם, תל אביב דוגמה לריכוז הפגיעה

זינוק דו-שנתי

עלייה מצטברת במחירי הביטוח תוך שנתיים "מס" נוסף על הציבור

חברות הביטוח החלו להטיל דרישות מחמירות להתקנת מערכות איתור ומיגון יקרות, מה שמעלה עוד יותר את עלות האחזקה של רכוש פרטי ועסקי. חלק מחברות הביטוח אף מסרבות לבטח אתרי בנייה ב"אזורים אדומים" ללא נוכחות מאסיבית של אבטחה חמושה.

העסקים הקטנים משלמים יותר מכולם

מכולות, מוסכים, קבלנים ובעלי מחסנים נדרשים לעיתים להציג אמצעי מיגון, מצלמות, סורגים, גדרות חכמות ושירותי שמירה. עבור עסק קטן, עלויות אלו עשויות להפוך בין רווחיות להפסד ולעיתים אף לגרום לביטול כיסוי ביטוחי או להקפאת פעילות באזורים מסוימים.

תוצאה מאקרו-כלכלית: פחות השקעה, יותר זהירות

בשכונות וביישובים שבהם הסיכון גבוה, משקיעים נוטים לדחות פתיחת סניפים, יזמים נמנעים מהקמת עסקים חדשים, ופרויקטים נדחים בגלל עלויות מיגון וביטוח חריגות. כך נוצר מעגל שלילי: פחות פעילות כלכלית, פחות תחרות, ויותר תלות בגורמים חזקים שכבר מסוגלים לשאת את העלויות.

איך הפשיעה הופכת לעלות קבועה במשק

ככל ששכיחות הפשיעה עולה, חברות הביטוח נאלצות להגדיל רזרבות, להחמיר תנאי חיתום ולהעלות פרמיות כמעט לכלל המבוטחים - גם לאלו שמעולם לא חוו אירוע ביטוחי. המשמעות היא שהנזק אינו נשאר אצל הקרבן הישיר, אלא מתפזר על פני כל הציבור דרך תשלומים חודשיים גבוהים יותר.

הצרכן סופג את העלייה פעמיים

פעם אחת דרך פרמיות הביטוח של משק הבית, ופעם שנייה דרך התייקרות מוצרים ושירותים. כאשר עסק משלם יותר על ביטוח, אבטחה ונזקי רכוש, הוא מגלגל חלק מהעלות למחיר הסופי. כך הפשיעה פועלת כמו מס סמוי: לא נגבה על ידי המדינה, אבל משולם על ידי כולנו.

המשמעות לציבור: גם מי שאינו קורבן ישיר של פשיעה משלם עליה מדי חודש: דרך ביטוח יקר יותר, מחירי מוצרים גבוהים יותר, ושירותים ציבוריים שמקבלים פחות משאבים בגלל נטל ההגנה וההתמודדות עם הסיכון.

פרויקט "חשבונות ישראל"

ייבוש הביצות

משרד האוצר, רשות המסים בהנחיית עבודת ממשלה מקיפה בהובלת המטה למלחמה בפשיעה בחברה הערבית השיקו את פיילוט "חשבונות ישראל" במאי 2024, שהפך לתוכנית קבועה בנובמבר 2024. המערכת עושה שימוש בחסימה טכנולוגית בזמן אמת של חשבונות החשודות כפיקטיביות ומאתרת וחוסמת חשבונות בהיקף של כמיליארד ש"ח בחודש. בנוסף הרפורמה מחייבת עסקים לקבל מרשות המסים "מספר הקצאה" לכל עסקת מעל 5,000 ש"ח (לפני מע"מ), כתנאי לקיזוז המע"מ ובכך נלחמת בתופעת החשבונות הפיקטיביות.

טיהור מכרזים ציבוריים

השימוש בחשבונות פיקטיביות אפשר לחברות הקשורות לארגוני פשיעה להציג רווחיות כוזבת ולזכות במכרזים. צמצום התופעה מקשה עליהן להתחרות.

פגיעה בתזרים הפילי

ארגוני פשיעה מתקשים לשלם ל"חיילים" ולספקים ללא היכולת להוציא כספים מהכלכלה הלגיטימית דרך חשבונות כוזבות.

הגדלת הנסות ממסים

חסימת חשבונות בהיקף של 12 מיליארד ש"ח בשנה מתרגמת לתוספת ישירה של מיליארדי שקלים לקופת המדינה ממע"מ ומס הכנסה.

דוח מבקר המדינה מצביע על חסמים משמעותיים: בשנים 2016-2018 תפסה המשטרה רכוש בשווי 4.2 מיליארד ש"ח, אך רק כ-454 מיליון ש"ח (כ-11%) הסתיימו בצווי חילוט סופיים. הפער נובע מצווארי בקבוק בפרקליטות והתמשכות הליכים משפטיים.

למה זה חשוב עכשיו

- חשבוניות פיקטיביות הן אחד ממנועי ההון השחור המרכזיים במשק: הן מאפשרות לנפח הוצאות, להקטין רווחים מדווחים ולייצר מסמכים שמסתירים זרימת כסף לא חוקית.
- החסימה בזמן אמת משנה את כללי המשחק: במקום אכיפה בדיעבד, המערכת פועלת בשלב ההנפקה ומקשה על "כיבוס" הכסף כבר בנקודת הכניסה.
- המהלך צפוי להיטיב במיוחד עם עסקים קטנים ובינוניים שפועלים כחוק, משום שהוא מצמצם תחרות לא הוגנת מצד גורמים שמתמשים בחשבוניות מזויפות כדי להציע מחירים נמוכים באופן מלאכותי.
- ההשפעה אינה רק תקציבית אלא גם משטרתית וציבורית: פחות כסף זורם לארגוני פשיעה, ויש יותר יכולת לחשוף שרשראות ספקים, קבלני משנה ונהנים סופיים.

איך המנגנון עובד בפועל

- 1 החשבונית נשלחת לאישור מספר הקצאה לפני הדיווח למע"מ.
- 2 המערכת מזהה חריגות, דפוסי סיכון או אי-התאמות בין נתוני החברות.
- 3 חשבוניות חשודות נחסמות או מסומנות לבדיקה, כך שהרשת הפלילית לא יכולה להמשיך במחזור הכסף כרגיל.
- 4 המידע המצטבר מסייע לרשות המסים לחדד מודלים, לאתר מוקדי סיכון חדשים ולבנות אכיפה ממוקדת יותר.

דוגמה אופיינית: חברה שמדווחת על פעילות בנייה בהיקף גבוה, אך אין לה עובדים, ציוד או תנועת כספים תואמת, עלולה להדליק נורת אזהרה. במקרה כזה, החסימה הטכנולוגית מונעת יצירת "שרשרת" של מסמכים שמאפשרת להלבין הכנסות או לנפח הוצאות.

המנגנון הפיננסי של ארגוני הפשיעה בשימוש במטבעות קריפטוגרפיים להלבנת הון

המעבר המואץ של ארגוני הפשיעה בישראל לשימוש במטבעות קריפטוגרפיים מייצג קפיצת מדרגה טכנולוגית בשיטות הלבנת ההון והסתרת הנכסים מפני רשויות האכיפה והמס. המערכת הפיננסית המבוזרת מאפשרת לעבריינים להחזיק בביטקוין (Bitcoin) ובאתריום (Ethereum) כ"כספת דיגיטלית" המנתקת באופן אפקטיבי את הזיקה בין העבירה המקורית לבין הכסף המולבן.

הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור מצביעה על מגמה מובהקת של מעבר לשימוש במטבעות יציבים (Stable Coins) המעוגנים בערך של מטבעות פיזיים, לצד שימוש בפלטפורמות עמית-לעמית (P2P), יישומי כלכלה מבוזרת (DeFi) ומסחר מבוזר המאפשרים ריבוד (Layering) מהיר של הנכסים הפיננסיים.

למרות הניסיונות להדק את האסדרה בישראל באמצעות צווי איסור הלבנת הון המטילים חובות זיהוי לקוח (KYC) קפדניות ורישום כתובות ארנקים בהתאם להנחיות ה-FATF הבינלאומיות, ארגוני הפשע מצליחים לעקוף מגבלות אלו דרך רשתות מסועפות המשלבות חלפנים במדינות זרות (כגון טורקיה ואיחוד האמירויות) וחשבונות קש. שיתוף הפעולה הכלכלי חוצה הגבולות מאפשר החדרת נכסים דיגיטליים לבורסות מפוקחות ולבנקים ישראליים תוך שימוש במערכות סגורות למחצה ובמסמכים מזויפים המטעים את קציני הציות.

דינמיקת שוק הקריפטו: תנודתיות, הונאות רשת וחיבור לצינורות מימון גלובליים

לצד פוטנציאל ההסתרה, התלות של עולם הפשע בקריפטו חושפת אותו לתנודות החריפות בשוק, כפי שהודגם בצניחה הדרמטית של שער הביטקוין מ-127 אלף דולר ל-66 אלף דולר, אירוע שמחק עשרות מיליוני דולרים מהונם המצטבר של ארגוני פשיעה בצפון ובאזור השרון. הפסדי עתק אלו ערערו את אמון העבריינים בקריפטו כמקלט בטוח, והובילו לגל של "בריחה" והסטת משאבים לרכישת נכסים פיזיים יציבים כאונקיות זהב.

במקביל, ארגוני פשיעה ישראלים הפכו למחוללי פשיעת סייבר פיננסית פעילה, כאשר הם מתפעלים מוקדי הונאה טלפוניים ומפתים אזרחים זרים, לרבות בסעודיה ובאירופה, להשקיע במיזמי קריפטו ונפט פיקטיביים תוך גזילת עשרות מיליוני שקלים. בנוסף, חקירות מודיעין פיננסי חושפות קשרים הדוקים ודפוסים דומים בין שיטות ההלבנה של ארגוני פשיעה מקומיים לבין תשתיות של מימון טרור.

רשתות אלו עושות שימוש באלפי ארנקים לא מזוהים ובבורסות זרות שאינן מצייתות לסנקציות (כגון בורסת Nobitex האיראנית), המעבירות מיליארדי דולרים במסלולים פתלתלים המקשים על רשויות האכיפה בישראל להכניס את כלל הארנקים המעורבים לרשימות השחורות.

היקף הפעילות והשלכותיה הפליליות של רשת סוכנויות חלפנות הכספים הלא חוקיות

ענף נותני השירותים הפיננסיים (נש"פים או צ'יינגים) הלא חוקיים בישראל משמש כצינור החמצן המרכזי של הכלכלה השחורה ומשפחות הפשע, תוך עקיפת המערכת הבנקאית הממוסדת. הנתונים הפיננסיים חושפים תנועת הון מסיבית בהיקף של כ-105 מיליארד שקלים בין השנים 2018 ל-2025 שעברו דרך נש"פים, כאשר מחזור המזומנים בצ'יינגים זינק ב-93% והגיע ל-63.7 מיליארד שקלים בשנת 2024 בלבד.

מתוך כ-2,000 צ'יינגים הפועלים במדינה, כ-600 פועלים ללא רישיון מוסדר מרשות שוק ההון, והם מתפקדים כבנקים פרטיים בלתי חוקיים עבור עבריינים המשתמשים באנשי קש כדי לעקוף את דחיית רישיונם בשל עבר פלילי. דוגמה בולטת לכך היא רשת הצ'יינגים בטייבה שהלבינה מעל 1.15 מיליארד שקלים, לצד פשיטות משטרתיות בבאקה אל-גרבייה (הלבנה של 75 מיליון ש"ח), בטירה (15 מיליון ש"ח), ובראשון לציון שבה נתפס רכוש בשווי 130 מיליון ש"ח.

הצ'יינגים הלא חוקיים מהווים "מחולל פשיעה" ואלימות קיצונית; היריבות על השליטה בהם וניכיון הצ'קים בשוק האפור הובילו למלחמת חורמה וגלי חיסולים בין ארגוני הפשיעה של דומראני, מוסלי ואברגיל. הקשר ההדוק לפשיעה החמורה מתבטא בהצהרת גופי הביטחון כי "אין תיק פשיעה במשטרת ישראל שאין לו נש"פ".

נתונים סטטיסטיים

ומדדי אכיפה כלכלית בישראל

הנתונים הפיננסיים והרגולטוריים מצביעים על מגמה מדאיגה של זליגת הון מסיבית מהמערכת הבנקאית המפוקחת אל ערוצים אלטרנטיביים, המשמשים כר פורה לפעילות עבריינית. בין השנים 2019 ל-2024, היקף המזומנים בצ'יינג'ים (נותני שירותי פיננסיים - נש"פים) זינק ב-93%, מ-33 מיליארד ש"ח ל-63.7 מיליארד ש"ח. זינוק דרמטי זה עומד בניגוד מוחלט לצמיחה המתונה שנרשמה במערכת הבנקאית, שבה עלה היקף המזומנים ב-19% בלבד באותה תקופה (מ-34 מיליארד ש"ח ל-40.5 מיליארד ש"ח) קצב הנמוך אפילו מצמיחת התוצר.

ההסבר לבריחת הון זו טמון, בין היתר, במחזור ניכיון הצ'קים המצטבר בנש"פים, שהגיע בין השנים 2018 ל-2025 להיקף עצום של 105 מיליארד ש"ח. פעילות זו מספקת נזילות אדירה במזומן המאפשרת לארגוני פשיעה לפעול מחוץ לרדאר של רשויות האכיפה. מגמה זו המשיכה להכות שורשים גם בשנת 2025, שבה היקף עסקאות ניכיון הצ'קים חצה את רף ה-13 מיליארד ש"ח, דבר המעיד על שימוש גובר בצ'קים דחויים כמכשיר פיננסי לקבלת מזומן מידי ללא דיווח.

היעדר הפיקוח והדיווח בענף מתבטא בפער דיווח של כ-8 מיליארד ש"ח (הון שחור) בין המחזור המדווח בנש"פים לדיווחים בפועל למע"מ, נתון המצביע על העלמות מס שיטתיות בהיקפי ענק. המצב מחמיר לנוכח כשלי הרגולציה ויחס הרישוי הירוד בסקטור: מתוך כ-2,000 צ'יינג'ים פעילים, כ-600 סוכנויות פועלות ללא רישיון. משמעות הדבר היא שכ-30% מהענף מתנהל בטריטוריה פיראטית לחלוטין או תחת חברות קש הנשלטות על ידי גורמים עברייניים.

למציאות כלכלית זו יש מחיר דמים כבד בשטח. הפיכתם של הצ'יינג'ים למנוע מרכזי של סחיטה, מאבקי טריטוריה ואספקת אשראי שחור הובילה לעלייה חדה בפשיעה האלימה. אבטחת זרימת הכספים הבלתי מפוקחת הזו מהווה את חמצן ההמשכיות הכלכלי של ארגוני הפשיעה בישראל.

השפעת הפשיעה המאורגנת

על התקציב הציבורי

הפגיעה הכלכלית בחברות ממשלתיות וברשויות המקומיות כאמור, התעצמותה של הפשיעה המאורגנת בישראל, ובפרט בפריפריה הגיאוגרפית בנגב ובגליל, מהווה איום אסטרטגי חמור על חוסנו הכלכלי של המגזר הציבורי. פגיעה רחבת היקף זו אינה מתמצה בפעילות פלילית קלאסית, אלא חודרת באופן שיטתי אל תוך התקציבים השוטפים ותוכניות הפיתוח של משרדי הממשלה, חברות ממשלתיות ותאגידים לאומיים, וכן אל קופותיהן של הרשויות המקומיות. זליגה זו של כספי ציבור לידי גורמים עבריינים מתרחשת ברובה דרך ערוצים מוסדרים לכאורה, כגון מכרזים ציבוריים, שירותי שמירה ואבטחה כפויים, ועלויות מיגון ושיקום פיזי של תשתיות חיון

מנגנון הפגיעה הכלכלית ועלויות השמירה במגזר הציבורי

אחד המנגנונים המרכזיים שדרכם מתועלים כספי ציבור לארגוני פשיעה הוא כפיית שירותי שמירה ואבטחה, הידועה כתעשיית דמי החסות ("פרוטקשן"). תעשייה זו פועלת תחת כסות לגיטימית של חברות שמירה המוקמות בתוך ימים ספורים ללא רגולציה ממשית, תוך שימוש בחשבונות מס מוסדרות המוכרות לניכוי מס.

חברות ממשלתיות כדוגמת "נתיבי ישראל", חברת החשמל ותאגידי מים מוניציפליים, המובילות פרויקטים לאומיים של סלילת כבישים, פריסת רשתות חשמל והנחת קווי מים, מוצאות עצמן משלמות בעקיפין או במישרין דמי חסות כדי למנוע הצתות חבלניות וגניבת ציוד הנדסי יקר ערך באתרי העבודה. כך, למשל, בפרויקט לסלילת כביש גישה לקריית המודיעין של צה"ל בדרום, הוגש כתב אישום נגד גורמים שסחטו באיומים קבלנים של המדינה במסווה של מתן שירותי "שמירה".

בזירת השלטון המקומי, רשויות מקומיות רבות נאלצות להקצות נתחי עתק מתקציבי הארנונה והמיסים העירוניים להתגוננות ואבטחה מניעתית. החשש מפגיעה ברכוש ציבורי מוביל להוצאות אבטחה חריגות; מועצה אזורית בנגב, כפי שנחשף בדוח מבקר המדינה, משלמת מעל 700,000 שקלים בחודש (!), שהם מעל 12 מיליון ש"ח בשנה (!!), עבור "שמירת לילה" במוסדות החינוך שבתחומה.

הוצאות אלו באות על חשבון תקציבי רווחה, חינוך ופיתוח עירוני, ומהוות למעשה מס עקיף שמשלמים האזרחים לארגוני פשיעה שהשתלטו על מרחב האבטחה המקומי.

נזקים ישירים לתשתיות לאומיות ועלויות המיגון הפיזי

היעדר המשילות וההרתעה הציבורית מובילים לפגיעה יומיומית ושיטתית בתשתיות פיזיות אסטרטגיות, דבר המאלץ את המדינה וחברותיה להשקיע תקציבי עתק בתיקון, שיקום ומיגון מחדש של אתרים. פגיעות אלו כוללות חיתוך כבלים, גניבת שנאים ודלקים (המשמשים בין היתר למימון ורשתות אספקה של גידולי סמים), וחבלות מכוונות במתקני מים וחשמל. נוסף על כך, שטחי אש ובסיסים צבאיים מרכזיים (כגון בסיס צאלים ונבטים) סובלים מפריצות יומיומיות, גניבות תחמושת וציוד, המחייבות השקעה מסיבית באמצעי מיגון פיזיים כגון גדרות היקפיות, מצלמות, רחפנים וסוירים מוגברים.

להלן נתונים כספיים וכמותיים מתוך דוחות מבקר המדינה, המשקפים את נטל העלויות הנגרם לחברות הממשלתיות ולמשרדי הממשלה כתוצאה מחבלות ופגיעות ישירות בתשתיות:

השלכות המקרו על תקציבי הפיתוח ומכרזי המדינה

הגוף הנפגע	היקף הפגיעה והאירועים בשנה	עלויות כלכליות ישירות והשלכות תפעוליות
חברת מקורות	ממוצע של כ-103 אירועי חבלה ופגיעה בתשתיות בשנה.	נזק כלכלי של כ-3.1 מיליון ש"ח ב-45 מקרים בולטים בלבד; שיבושים באספקת מים סדירה.
חברת החשמל	ממוצע של כ-29 אירועי פגיעה פיזיים בתשתיות בשנה.	תקלות וניתוקים ביישובי הפזורה בשיעור הגבוה פי 2.5 מהממוצע הארצי.
תש"א (תשתיות אנרגיה)	12 אירועים (2019-2024), מתוכם 9 חבלות בתשתית ו-3 גניבות דלק.	עלויות תחזוקה גבוהות, דליפות דלק פוטנציאליות ופגיעה באמינות המערכת האנרגטית.
משרד הביטחון	פלישות קבועות לשטחי אש של המרכז הלאומי לאימונים ביבשה (מל"י) ובאזור נבטים.	פרויקטים להפיכת קרקע ושיקום לשם השמדת גידולי קנאביס בהיקף של 4,498 דונם; 1,730 פעולות השמדה (2021-2023).
רשות המיסים	90 תיקי חקירה שנפתחו בין השנים 2020 ל-2024 בגין עבירות מס פליליות.	הפסד הכנסות ישיר למדינה ממס הבלו בסך של 24.98 מיליון ש"ח.

להשפעות הפשיעה ישנו אפקט מצטבר חמור על כלכלת המדינה ותקציבי המקרו שלה. הפחד מפני סחיטה ואיומים באתרי הבנייה מונע מקבלנים נורמטיביים ואיכותיים לגשת למכרזים ממשלתיים בפריפריה. כתוצאה מצמצום התחרות, פרויקטים ציבוריים מתייקרים במאות אלפי ואף במיליוני שקלים לפרויקט, עלויות המגולמות ישירות במחירי הדיור הציבורי, כבישים ותשתיות, וממומנות בסופו של דבר מכספי המיסים של אזרחי המדינה.

מערכת אכיפת החוק מתקשה לייצר הרתעה. מתוך 1,743 תיקי חקירה שנפתחו במשטרה בגין סחיטת דמי חסות בין השנים 2020 ל-2024, כ-82% נסגרו או נגנזו, בעיקר בשל פחדם של קורבנות הסחיטה להגיש תלונות רשמיות ולשתף פעולה עם רשויות התביעה. חוסר האפקטיביות של האכיפה הפלילית מניע את המדינה לעבור לערוצי פעולה מנהליים וכלכליים.

במסגרת זו, מוביל משרד האוצר את הצעת חוק עסקאות גופים ציבוריים (תיקון מס' 12), שמטרתה להקים ועדה ייעודית באגף החשב הכללי המוסמכת לפסול ספקים וקבלנים שיש לגביהם מידע מודיעיני המעיד על קשרים לארגוני פשיעה. נכון לשלב זה, החשב הכללי ומשרד המשפטים כבר עצרו התקשרויות פעילות עם שישה תאגידים וקבלנים החשודים במעורבות בפעילות פלילית מאורגנת, בניסיון לחנוק את זרימת התקציבים הממשלתיים המזינה את כלכלת הצללים הפלילית בישראל

אקסטרפולציה ארצית:

היקף הפגיעה הכלכלית השנתית

על בסיס דו"ח מכון ריפמן, ניתן לבצע אקסטרפולציה של היקפי הפגיעה הכלכלית ברמה הארצית עבור החברה הערבית כולה. החלה של המודל על כלל החברה הערבית (המהווה כ-21% מאוכלוסיית המדינה) מעלה את המספרים באופן דרמטי.

מס'	סעיף הפגיעה	הנתונים מתוך הטקסט	הערכת נזק לאומי שנתית	תחשיב האקסטרפולציה הלאומית שבוצע
1	"מס הטרור השקט" (סעיף מאקרו כללי)	עלות לפרט: 2000 ₪. למשק בית: 8000 ₪.	23 מיליארד ₪ בשנה	מופיע בטקסט כנתון מאקרו ארצי קיים. נשען על הכפלת 8,000 ₪ בכ-2.9 מיליון משקי בית בישראל (כ-23 מיליארד ₪ ישיר).
2	מזון וחקלאות (פשיעה חקלאית)	נזק ממוצע למשק: 81,000 ₪. 90%-93% סחיטה באזורי פריפריה.	כ-1.2 מיליארד ₪	הכפלת הנזק (81,000 ₪) בכ-80% מתוך כ-12,000 החקלאים הפעילים בכל רחבי הארץ, בתוספת עלויות שמירה עקיפות.
3	דיור ותשתיות (פרוטקשן בבנייה)	הפרשה של -2% 5% מתקציב פרויקט. נזק של 500,000+ ₪ להצתת כלי.	כ-5 עד 8 מיליארד ₪	גזירה של 4% עד 10% מתוך היקף ענף הבנייה והתשתיות הלאומי כולו (המוערך בלמעלה מ-100 מיליארד ₪ בשנה).
4	ביטוח (גניבות רכב ורכוש)	התייקרות של 20%-56% בפרמיות.	כ-3 עד 4 מיליארד ₪	מבוסס על תוספת העלות לכלל צי הרכבים בישראל (מעל 3 מיליון רכבים) שסופג את התייקרות הפוליסות.
5	נזקי תשתיות, הון שחור ואכיפה	הנגב בלבד: אובדן 200 מיליון ₪ מיסים. -250 350 מיליון ₪ הוצאות אכיפה.	כ-4.5 עד 6 מיליארד ₪	אקסטרפולציה ארצית (לפי הפירוט הבא): 1. הון שחור ומיסים: אם בנגב נאבד 200 מיליון, ברמה הארצית (כולל הגליל, ערים מעורבות ופשיעה מאורגנת במרכז) המכפיל הוא פי 10-15 = 2-3 מיליארד ₪. 2. עלויות אכיפה וכליאה: אם בנגב משקיעים ~300 מיליון ש"ח עודפים בגלל חוסר משילות, והנגב מהווה כ-15% מנטל הפשיעה הזה, המכפיל הארצי הוא פי 6.5 = כ-2 מיליארד ₪. 3. גניבות חשמל/מים: השלמה של עוד כ-0.5-1 מיליארד ₪ בפריסה ארצית.
הערכה מחוזית של 250 מ"ח בשנה				

מה המשמעות של המספרים הללו?

- הנזק אינו "מקומי" או נקודתי: הוא זולג לכלל המשק דרך מחירים גבוהים יותר, פרמיות ביטוח, עלויות בנייה ותמחור סיכון.
- כאשר עסקים ומשקי בית פועלים תחת איום, העלות אינה רק כספית היא גם ירידה בהשקעות, דחיית רכישות, והקטנת פעילות כלכלית.
- ענפים עתירי מזומן, כמו בנייה, חקלאות ותובלה, רגישים במיוחד לדרישות "דמי חסות" ולחדירה של הון שחור.
- הפגיעה המצטברת מחלישה רשויות מקומיות, מקטינה בסיס ארנונה, ומקשה על פיתוח תשתיות ושירותים ציבוריים.

דפוסי פגיעה נפוצים בשטח

- סופגים גניבות ציוד, השחתת שטחים חקלאיים והפסדים תפעוליים חוזרים.
- משפחות ועסקים קטנים משלמים יותר על ביטוח, תחבורה, תיקונים ושירותים נלווים.
- היעדר אכיפה רציפה יוצר תמריץ להמשיך בתופעה, משום שהסיכון לעבריינים נותר נמוך ביחס לרווח.

תובנה מרכזית

המשמעות האמיתית של האקסטרפולציה היא שהפגיעה הכלכלית אינה רק שאלה של "כמה כסף נגנב", אלא של מערכת שלמה שמייצרת עיוותי שוק, מקטינה תחרות, ומעבירה עלות סמויה לכל אזרח. ככל שהאכיפה, השקיפות וההגנה על עסקים יתחזקו כך ניתן יהיה לצמצם את הנזק המצטבר ולהחזיר פעילות כלכלית לגיטימית למסלול יציב.

משילות פיסקלית

והחלטה ממשלה 549

הניסיון הממשלתי להתמודד עם הפשיעה בחברה הערבית התנקז להחלטת הממשלה 549, הכוללת תוכנית חומש רחבה עם תקציב של כ-1.5 מיליארד ש"ח המיועדים למשרד לביטחון לאומי בלבד. אולם, בחינה של ביצוע התקציב בסוף שנת 2025 מצביעה על תת-ביצוע חמור, רק כ-748 מיליון ש"ח נוצלו.

חוסר אמון קהילתי

היעדר שיתוף פעולה מצד הרשויות המקומיות החוששות מהשתלטות ארגוני פשיעה על התקציבים המוזרמים.

עיכובים סטטוטוריים

קשיים בהקמת תחנות משטרה ומבני ציבור בתוך היישובים הערביים עקב בעיות תכנון ואיומים על קבלנים.

קושי בגיוס כוח אדם

המוכנים לפעול במוקדי החיכוך, במיוחד לאור השחיקה בשכר והתנאים המאתגרים.

נתוני 2025 מצביעים על כך שזו הייתה השנה המדממת ביותר בחברה הערבית, עם 252 נרצחים ושיעור פענוח נמוך של 15% בלבד. היעדר ההרתעה ואי-ניצול המשאבים המוקצים יוצרים מעגל קסמים של אלימות הגורם לבריחת מוחות והון מהחברה הערבית.

השלכות כלכליות רחבות

בהשקעות, מגדילות עלויות ביטוח ואבטחה, ומחלישות את ההון האנושי דרך נטישת צעירים, יזמים ובעלי מקצועות חיוניים.

ההשפעה על הרשויות המקומיות

כאשר התקציבים אינם ממומשים, הרשויות מתקשות לבנות תשתית קבועה של אכיפה, מניעה וקהילה, ונשארות תלויות בפתרונות קצרי טווח.

פער בין כוונה לביצוע

התקציב קיים על הנייר, אך הביצוע בפועל מוגבל בשל תיאום לקוי בין משרדי ממשלה, חסמים רגולטוריים וקצב יישום איטי בשטח.

מה נדרש כדי לשנות כיוון?

עמקת היישום בשטח, חיזוק שיתוף הפעולה עם הנהגה מקומית, ויצירת מנגנון מדידה שקוף שיציג לא רק תקצוב אלא גם תוצאות.

אכיפה בלבד אינה מספיקה

צד משטרה וחקירה, נדרשים מניעה קהילתית, חינוך, תעסוקה ופעולות לשיקום אמון הציבור במוסדות המדינה.

מדדי הצלחה אפשריים

ירידה במספר מקרי הרצח, עלייה בשיעורי הפענוח, גידול בשעות סיוור ובנוכחות בשטח, והאצה בהקמת תשתיות משטרתיות ביישובים הערביים.

כיצד הפשיעה פוגעת

בכיס של כל אזרח

להון השחור ולפשיעה המאורגנת יש השפעה ישירה ועקיפה על הכיס של כולנו. כשכסף עובר מיד ליד בלי "לעבור" דרך רשויות המס, נוצר גרעון בקופה הציבורית שמתגלגל בסופו של דבר אל הצרכן המשלם.

1 הגדלת נטל המס על האזרח הנורמטי

אשר חלק משמעותי מהפעילות הכלכלית אינו מדווח, נוצר חוסר במיליארדי שקלים. המדינה נאלצת להעלות מיסים (כמו מע"מ) או להשאיר אותם גבוהים מהנדרש. הצרכן שמשלם כחוק נושא על גבו גם את "חלקו" של מי שמתחמק ממס.

2 פגיעה בשירותים הציבוריים

ככל שיש יותר הון שחור באזור מסוים, הרשויות המקומיות מתקשות לגבות את המשאבים הדרושים לפיתוח. התוצאה: מחסור בתשתיות תחבורה, מערכות חינוך פחות מתוקצבות ושירותי רווחה דלים.

3 "מס פשיעה" ועלויות אבטחה

בעלי עסקים שנאלצים לשלם דמי חסות לא סופגים את ההפסד בעצמם העלויות מגולגלות ישירות למחיר המוצר או השירות. כשאתה קונה בסופר או שוכר קבלן, המחיר שאתה משלם גבוה יותר.

4 תחרות לא הוגנת ועליית מחירים

עסקים שעובדים "בשחור" מציעים מחירים נמוכים יותר בטווח הקצר. בטווח הארוך, התחרות פוחתת, נוצר מונופול של גורמים חזקים, והמחירים לצרכן עולים בגלל היעדר אלטרנטיבות חוקיות.

5 נזק מצטבר למשק כולו

מעבר לפגיעה הישירה בכיס, פשיעה כלכלית יוצרת אי־ודאות, מפחיתה השקעות, מחלישה עסקים קטנים ומרחיקה יזמים מהשקעה באזורים שנחשבים "בעייתיים". כך נפגעת גם הצמיחה המקומית וגם איכות החיים.

איפה זה מורגש ביום־יום?

- מחיר הגבוה של מוצרים ושירותים שמגלמים "עלות סיכון" של סחיטה והעלמות מס.
- בזמן המתנה ארוך יותר לשירותים ציבוריים, בגלל מחסור בתקציבים.
- בפחות תחרות בין עסקים חוקיים, ולכן פחות מבצעים והטבות לצרכן.
- בפגיעה באמון: כשאנשים רואים ש"מי שלא מדווח" מרוויח יותר, המוטיבציה לציות לחוק נשחקת.

1

אובדן הכנסות למדינה

מיסים שלא נגבים מקטינים את התקציב לשירותים חיוניים.

2

העמסה על משלמי המסים

החסר מתגלגל אל האזרחים והעסקים שכן מדווחים כחוק.

3

שירותים חלשים יותר

פחות תקציב פירושו פחות תשתיות, בריאות, חינוך וביטחון קהילתי.

4

יוקר מחיה גבוה יותר

הצרכן משלם יותר גם במחיר המוצר וגם דרך המיסים.

המאבק בפשיעה כלכלית הוא לא רק עניין של אכיפה הוא מאבק על יוקר המחיה, על איכות השירותים הציבוריים ועל השאלה מי באמת נושא בנטל הכלכלי במדינה.

הנעה לפעולה:

סט הכלים המדינתי הנדרש

נדרש שינוי פרדיגמה ומעבר למאבק אגרסיבי, הוליסטי ורב-מערכתי. רק שילוב של חדשנות טכנולוגית באכיפה, חקיקה מרתיעה ונוכחות פיזית מאסיבית של כוחות ביטחון יוכל להטות את הכף.

ניצול מלא של תקציבי המאבק

ניצול מלא של 1.5 מיליארד ש"ח שיועדו למשרד לביטחון לאומי. נדרשת נוכחות משטרתית מאסיבית וגיוס כוח אדם מקצועי לאזורי החיכוך.

חקיקה והסדרה

קידום חקיקה כוללת (דוגמת מתווה "חוק ריפמן" בנגב) שתקים גוף מתכלל אחד בעל סמכויות לאכיפה, תכנון והקצאת קרקע. החמרת ענישה והחלת מעצרים מנהליים על עבירות נשק בלתי חוקי.

חיזוק מערכת המשפט והחילופים

הקמת בתי משפט כלכליים ייעודיים להליכי הלבנת הון וחילוט רכוש. יצירת מסד נתונים אחוד בין המשטרה, פרקליטות ורשות המיסים לשחרור "צוואר הבקבוק".

אכיפה כלכלית וייבוש הביצות

הרחבת השימוש הטכנולוגי בפרויקט "חשבוניות ישראל" החוסם חשבוניות פיקטיביות בהיקף של כמיליארד ש"ח בחודש, וחונק את צינורות המזומן של משפחות הפשע.

אכיפה מבוססת מודיעין

יש לייצר מיפוי שיטתי של מוקדי ירי, נתיבי הברחה, סוחרי נשק ורשתות מימון. מעבר ממענה תגובתי למודל חיזוי מאפשר לרכז כוחות מראש, להפעיל צווי חיפוש ממוקדים ולמנוע אירועי אלימות לפני התלקחותם.

נוכחות קבועה ולא סמלית

האפקטיביות אינה נמדדת רק במספר הסיירות, אלא ביכולת לייצר נראות רציפה: תחנות זמניות, מחסומים דינמיים, סיורים רגליים ותגובה מהירה לאירועים. נוכחות מתמשכת משנה את חישוב הסיכון של עבריינים ומחזקת תחושת מוגנות בקרב התושבים.

חסימת מנועי הרווח

ארגוני פשיעה נשענים על שילוב של הון שחור, קבלנות, סחיטה ועסקאות מזומן. טיפול אפקטיבי מחייב פגיעה בו-זמנית בכמה שכבות: חשבונות פיקטיביות, רכוש לא מדווח, חשבונות קש, ועיקולים מהירים על נכסים וציוד.

שיקום אמון קהילתי

לצד האכיפה יש צורך בשותפות עם הנהגה מקומית, רשויות, חינוך ורווחה. ללא מנגנוני תיאום, ההשקעה הציבורית מתקשה לחלחל לשטח. שיקום אמון יגדיל דיווחים, יחליש השתיקה ויחזק את הלגיטימציה של המאבק בפשע.

בפועל, הצלחת המהלך תלויה בשלושה תנאים משלימים: רציפות של אכיפה, אחידות של ממשל ותקציבים, ו-מדידה שקופה של תוצאות. בלי יעד ביצוע ברור, גם תקציב גדול עלול להתפזר בין משרדים, פרויקטים ומכרזים ללא שינוי אמיתי בשטח.

לפי המודל, הסדרה חוקית (כמו "חוק ריפמן") יכולה להביא לחיסכון של 30%-50% מהעלויות השנתיות כבר בטווח של 3-5 שנים והפיכת הנטל הכלכלי למנוע צמיחה אמיתי.

פרשת דרכים לכלכלת ישראל

כלכלת ישראל בשנים 2025-2026 ניצבת בפרשת דרכים. בעוד שהמערכת הפיננסית הוכיחה עמידות נוכח אתגרי המלחמה והסייבר, ה"סרטן" של הפשיעה המאורגנת מאיים לכלות את פירות הצמיחה העתידיים. אובדן של לפחות 10 מיליארד ש"ח בשנה מהתוצר הלאומי הוא מחיר שחברה חפצת חיים אינה יכולה להרשות לעצמה לאורך זמן.

הפוטנציאל בהחזרת המשילות

חיסכון של 30%-50% בעלויות תוך 3-5 שנים. הורדת מע"מ פוטנציאלית. אלפי תקנים נוספים למערכת הבריאות. שחרור המשק מהמשקולת הכלכלית הכבדה.

המצב כיום

אובדן כ-23 מיליארד ש"ח בשנה. שיעור פענוח 15% בלבד. תת-ניצול תקציבי חמור. מעגל קסמים של אלימות ובריחת הון.

השיקום הכלכלי של ישראל לאחר המלחמה תלוי במידה רבה ביכולתה של הממשלה להחזיר את המשילות לכל חלקי הארץ, להבטיח את שלום החקלאים בנגב ובגליל, ולנקות את אתרי הבנייה והמכרזים הציבוריים מטפרסיה של הפשיעה המאורגנת.

למה זה חשוב עכשיו?

- המאבק בפשיעה אינו רק סוגיה פלילית הוא תנאי יסוד לצמיחה, להשקעות וליציבות תקציבית.
- כאשר עסקים נדרשים לשלם "מס הצללה" לא פורמלי, מתייקר האשראי, קטן היקף הפעילות ונפגעת התחרותיות.
- בענפים רגישים כמו בנייה, חקלאות ותשתיות, אובדן המשילות מתגלגל לעלויות ישירות: עיכובים, ביטוחים, אבטחה, ותשלומי סחיטה.
- פגיעה מתמשכת בתחושת הביטחון האישי והכלכלי גורמת להגירה שלילית של הון אנושי ועסקי מהפריפריה למרכז.

מה יקרה אם לא תתבצע פעולה?

העמקת ההשתלטות של ארגוני פשיעה על שווקים מקומיים ועל מכרזים ציבוריים.

עלייה נוספת בפרמיית הסיכון של עסקים ויזמים, במיוחד בפרויקטים עתירי הון

המשך שחיקה בהכנסות המדינה ממסים עקיפים וישירים, לצד גידול בעלויות אכיפה ושיקום.

פגיעה מתמשכת באמון הציבור ביכולת המדינה לאכוף חוק ולהגן על רכוש, עובדים וחקלאים.

המסר המערכתי

אכיפה, אכיפה כלכלית, תכנון קרקעי מסודר והקצאת משאבים אפקטיבית אינם "תוספת" למדיניות, הם התשתית לשיקום לאומי. כאשר המדינה מחזירה לעצמה את השליטה בשטח, היא לא רק מצמצמת פשיעה היא פותחת מחדש מסלולי השקעה, משפרת תפוקה, ומאפשרת להפנות כספים ציבוריים לחינוך, בריאות ותשתיות במקום לטיפול בנזקים.

דוגמה מעשית: צמצום היקפי ההשתלטות הפלילית על קרקעות, אתרי בנייה ושרשרת האספקה החקלאית יכול להפחית הוצאות אבטחה, לקצר זמני ביצוע פרויקטים ולהחזיר ודאות ליזמים ולרשויות המקומיות.

מקורות

- [1] נ. ע. ואסף גבע, "תמונת מצב ונתונים המחיר הכלכלי של הפשיעה בחברה הערבית", 2026.
- [2] "מחיר ההפסד בהעדר הסדרה - דו"ח מכון ריפמן 2025".
- [3] "הנזק הכלכלי מתופעת הפשיעה בישראל, המשרד לבט"פ, 2014".
- [4] "דו"ח פשיעה השומר החדש, 2022".
- [5] "היבטי משילות בנגב - ביקורת מעקב מורחבת, מבקר המדינה 2026".
- [6] "המאבק בפשיעה באמצעות אכיפה כלכלית וחילוטין, מבקר המדינה, 2020".
- [7] "התחזית-המקרו-כלכלית-של-חטיבת-המחקר-ספטמבר-2025".
- [8] "4. עשיית המטה 2024-2025 המטה למלחמה בפשיעה בחברה". [מקוון].
זמין ב: <https://www.gov.il/he/pages/about-pro>
- [9] מקור ראשון (2026), כתב אישום בגין סחיטת קבלנים בפרויקט גישה לקריית המודיעין: <https://www.makorrishon.co.il/news/article/290229>
- [10] מקור ראשון (2026), גיבוש מאגר קבלנים חסומים באוצר על בסיס מידע מודיעיני: <https://www.makorrishon.co.il/news/article/302089>
- [11] פרוטוקול הוועדה המיוחדת של הכנסת בראשות מיכאל ביטון (2023),
דיון בסוגיית הפרוטקשן בחברות ממשלתיות: https://fs.knesset.gov.il/25/Committees/25_ptv_5642780.doc
- [12] הודעת דוברות משרד האוצר (16.04.2026), דיון בוועדת החוקה על תיקון חוק עסקאות גופים ציבוריים: https://www.gov.il/he/pages/press_160426
- [13] ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת (15.04.2026), הכנת הצעת החוק לאיסור התקשרות עם ספק מעורב בפשיעה חמורה: <https://main.knesset.gov.il/News/PressReleases/pages/press15042026u.aspx>

- [14] נספח נתונים מורחב מתוך דוח המעקב המורחב של משרד מבקר המדינה (28.04.2026), "היבטי משילות בנגב":
<https://library.mevaker.gov.il/sites/DigitalLibrary/Pages/Reports/10526-1.aspx>
- [15] הערכה: המכה הקשה שספגו ארגוני הפשע בעקבות קריסת הביטקוין - mako, accessed June 8, 2026, https://www.mako.co.il/men-men_news/Article-ff00f4381ca6c91027.htm
- [16] פורסם מדריך מקצועי בנוגע לסיכוני הלבנת הון ומימון טרור בעולם הנכסים הוירטואליים - <https://www.gov.il/he/pages/news-23-12-25>
- [17] מחזיקים בקריפטו? צו איסור הלבנת הון חל גם על מטבעות דיגיטליים,
<http://bit.ly/4e80C1t>
- [18] נתיב הקריפטו: כך, מתחת לרדאר, מממנים ארגוני הטרור את פעילותם - כלכליסט <https://www.calcalist.co.il/calcalistech/article/bk5fxxwna>
- [19] הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור,
<https://www.capitax.co.il/Attachments/12082021.pdf>
- [20] הונאת קריפטו במאות מיליונים: 8 חשודים נעצרו ,
[/https://www.kan.org.il/content/kan-news/local/267348](https://www.kan.org.il/content/kan-news/local/267348)
- [21] קריפטו, תסריטי שיחה ותעודות מזויפות: שיטת העוקץ החדשה של ארגוני הפשע
<https://www.ynet.co.il/news/article/b101opa89>
- [22] הציינג'ים בישראל משמשים כמכבסת כספים
<https://www.mako.co.il/finances-news/israel/Article-6f015922f02b221006.htm>
- [23] משטר איסור הלבנת הון בישראל - מבקר המדינה
[a https://library.mevaker.gov.il/sites/DigitalLibrary/Documents/2022/2022.5/2022.5-101-Halbanat-Hon.pdf](https://library.mevaker.gov.il/sites/DigitalLibrary/Documents/2022/2022.5/2022.5-101-Halbanat-Hon.pdf)
- [24] מגה הלבנת הון: כתב אישום חסר תקדים הוגש נגד רשת ציינג'ים מטייבה - מעריב,
<https://www.maariv.co.il/news/law/article-1245123>
- [25] נעצרו חשודים בהפעלת ציינג' ועסקים אחרים תוך העלמת הכנסות של מיליוני -
<https://www.gov.il/he/pages/sa260325-1>

Hashomer.org.il

